

Rob van der Velde

Graag vraag ik een ogenblik uw aandacht voor het woord 'degradatie'. Waarschijnlijk dat u het woord al kent uit een andere context, maar nog niet in verband met riolering. Binnen ons vakgebied wil ik het woord degradatie een plek geven.

Degradatie

Het woord degradatie kent verschillende betekenissen. De bekendste is waarschijnlijk afkomstig uit de sportwereld. Een club die voortdurend verliest in een competitie kan degraderen naar een lagere klasse. Dat is een negatieve gebeurtenis, want je bent blijkbaar niet meer goed genoeg voor de competitie waarin je speelde. Een andere club neemt jullie plek in. Een andere bekende betekenis van degradatie is die in de zin van demotie, dat is het tegengestelde van promotie. Je wordt in een lagere functie geplaatst. Het kan je eigen keuze zijn om bijvoorbeeld de werkdruk te verminderen, maar het kan ook een soort straf zijn omdat je niet meer goed functioneert. Een bijzondere vorm van een dergelijke straf is die van de degradatie van een geestelijke, die dan zijn privileges verliest en terugvalt tot de lekenstand. Degradatie kan ook optreden bij een materiaal. Het is het proces waarbij de oorspronkelijke materiaaleigenschappen verloren gaan. Denk aan corrosie, verrotting, verweken, verstijven, breken, openbarsten en dergelijke. Dit soort degradatie is van toepassing bij ouder wordende riolen. Ze doen hun werk in de grond en worden langzaam maar zeker slechter. Ze zijn onderhevig aan degradatie.

De degradatie van een riool heeft een relatie met de restlevensduur, maar is zeker niet hetzelfde. De restlevensduur is namelijk een keuze terwijl degradatie een fenomeen is dat het riool overkomt en dat steeds verder doorgaat. Als een riool op veel plekken zware aantasting vertoont, BAF klasse 5, dan kun je ervoor kiezen dat dit riool een restlevensduur nul heeft en je hem dus snel gaat renoveren of vervangen. Dit zal je doen als de gevolgen van het bezwijken van dit riool extra groot zijn. Denk aan een riool onder een hoofdweg of aan een riool dat een belangrijke functie heeft zoals een groot achterliggend gebied of een grote diameter. Maar je kunt er ook voor kiezen om hem nog heel lang te laten liggen. Dit doe je bijvoorbeeld bij een klein perifeer riool in een woonstraat. De gevolgen van bezwijken zijn heel overzichtelijk en daarom durf je dit riool veel langer mee te laten gaan.

Vergelijk het met je oude fiets. Ooit was het een prachtig rijtuig met glimmende spaken en een heerlijk soepele loop. Nu is de glans eraf, moet de boel nodig gesmeerd worden en functioneren de verlichting en de versnelling niet meer naar behoren. Kun je stellen dat het ding einde levensduur heeft bereikt? Nou nee, eigenlijk niet, want dat ligt aan de toepassing. Als je met deze fiets op fietsvakantie wilt, dan komt het niet goed. Maar voor een boodschap bij de supermarkt is hij nog vele jaren toereikend. U ziet dat deze fiets onderhevig aan een mate van degradatie die je enigszins objectief kunt omschrijven. De restlevensduur is daarentegen geen objectief gegeven maar een keuze van de beheerder. Hij bekijkt de degradatie van de fiets in relatie tot de functie en neemt dan een besluit om niets te doen of over te gaan tot reparatie, renovatie of vervanging. Hij lijkt wel een rioleringsbeheerder.

De restlevensduur van een riool is dus geen vaststaand gegeven maar een bewuste keuze die je maakt op basis van de vastgestelde degradatie van het riool in relatie tot de gevolgen van het bezwijken ervan. Het past bij risico-gestuurd rioleringsbeheer en bij assetmanagement om op deze manier te kijken naar de degradatie van een riool en naar de mate van degradatie die het stelsel als geheel vertoont. De totale degradatiewaarde van het stelsel gedeeld door de lengte ervan is een gegeven dat iets vertelt over de gemiddelde toestand van het stelsel. Interessant gegeven voor de benchmark! Het kan een keuze van de bestuurder zijn dat de totale degradatie niet verder mag oplopen dan een bepaalde waarde. De beheerder kan zijn keuzes daarop afstemmen. Enfin, ik zie wat in het woord degradatie, zowel voor afwegingen bij een afzonderlijk riool als voor het besturen van het gehele systeem. ■

Vraag: hoe kijkt u naar de degradatie van uw riolen?

